

Länsstyrelsen
Kalmar län

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Husvalla sjömarker SE0330146

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 -områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillstånds prövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet.

Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtyper och arters utbredning i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0330146 Husvalla sjömarker

Kommun: Borgholm

Områdets totala areal: 1304,1 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2015-12-14

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-14

Markägarförhållanden:

Privata markägare

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 2002-01-01, regeringsbeslut M2000/1680/Na, pSCI: 1998-12-01, SCI: 2005-01-01,
SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1110 - Sandbankar

1140 - Blottade ler- och sandbottnar

1150 - Laguner

1160 - Stora vikar och sund

1630 - Strandängar vid Östersjön

6210 - Kalkgräsmarker

6280 - Alvar

6410 - Fuktängar

7230 - Rikkärr

A045 - Vitkindad gås, *Branta leucopsis*

A132 - Skärfläcka, *Recurvirostra avosetta*

A190 - Skräntärna, *Sterna caspia*

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sternula albifrons*)

A197 - Svarttärna, *Chlidonias niger*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: att bevara områdets öppna och betespräglade sjömarker såväl som dess unika vattenmiljöer, samt upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för naturtyper och arter.

Motivering: värdefulla sjömarker som har en långvarig tradition av hävd genom bete. Strandängarna är viktiga lokaler häcknings- och rastlokaler för ett flertal fågelarter. Marina miljöer utgör störst areal och här finns unika miljöer som undervattensandbankar med förekomst av växtsamhällen med bandtång/ålgräs. I området finns miljöer som är av stor betydelse för lekande och reproducerande fisk.

Prioriterade åtgärder:

- upprätthållande av hävd genom bete och slåtter. Fortsatt skydd av området är avhängigt skötsel av gräsmarkerna.
- bete ända ut till vattenlinjen på strandängarna
- röjning av igenväxningsvegetation, både buskar och träd med prioritering av ytor som inte är godkända för miljöersättning eller som jordbruksmark (ej stödberättigande)
- långsiktigt minskad antropogen påverkan på den marina miljön

Beskrivning av området

Husvalla sjömarker ligger c:a 3 km öster om byn Föra. Landarealen på Husvalla sjömarker utgörs i huvudsak av naturbetesmarker men här finns även inslag av åkermark. Här finns flera små sjöbodar och mindre gårdsställen.

De marina miljöerna utgör områdets största del och botten består på vissa delar av undervattensandbankar. På dessa finns växtsamhällen med bandtång/ålgräs som är viktiga lekplatser och reproduktionslokaler för fisk. Närmast land har det på vissa håll upplagrats sediment som blottas vid lågvatten och utgör då en mycket viktig födoresurs för fågellivet. Greda vik klassificeras som en avsnörd lagun och är en viktig lekplats för bl.a. gädda.

Betesmarkerna på Husvalla sjömarker som tidigare under 1900-talet varit nästintill helt öppna hotas idag av igenväxning i vissa delar. Igenväxningen består i huvudsak av förbuskning i form av en, slån och nypon men här finns även ett tämligen stort inslag av oxel, björk, ask och tall. Röjningsinsatser i kombination med ett ökat betetryck efter röjning kommer i framtiden att vara avgörande för att kunna bevara de natur- och kulturvärden som är knutna till Husvalla sjömarker. Längs den flikiga kustremsan med vikar och uddar breder i huvudsak öppna havsstrandängar ut sig. Strandängarna varierar i bredd från ett tiotal meter som minst till cirka hundrafemtio meter som mest vid Greda vik. Strandängarna som betas ända ner till vattengränsen på Husvalla sjömarker är viktiga häcknings- och rastlokaler för ett flertal fågelarter. Här på strandängarna finner vi dessutom en rik flora som är beroende av välhävdade marker med arter som blåsklöver, dvärgarun, kustarun, gulkämpar och salttåg.

I den norra delen av Husvalla sjömarker finns värdefulla våtmarker. Dels Utholms vik som endast delvis ingår i området, samt Helges vik väster därom som är en öppen och grund våtmark som periodvis är uttorkad. Botten utgörs till stor del av kalkbleksgyttja men blåsäv täcker stora

områden. Våtmarkens vattenyta omgärdas av ett tjockare jordlager där kalkfuktängar breder ut sig med arter som blåtåtel, ängsvädd, spikblad och krissla. I Helges vik har svarttärna häckat de senaste åren.

Vidare öster om Helges vik finns stora kalkgräsmarker och fuktängar vilka tidigare var kraftigt igenvuxna. Området som nu restaureras växlar mellan torra och fuktiga partier och uppvisar en rik och hävdgynnad flora med arter som älväxing, blåtåtel darrgräs, brudbröd. Här kan man även hitta den ovanliga orkidén honungsblomster. Busk- och trädskiktet utgörs framförallt av enbuskar med det finns också inslag av slån, oxel, tall och ask.

Öster och söderut från Utholmsvik finns stora arealer av kalkgräsmarker. Kalkgräsmarkerna är i stora delar mycket igenväxta med framförallt en men här finns även ett stort inslag av slån, oxel, ask och tall.

I Husvalla sjömarker ingår två fågelskyddsområden; Sillgrund och Greda vik. Sillgrundet är en flack ö c:a 350 m ut i Östersjön som under fågelinventeringen som gjordes på Ölands sjömarker 1988 och 1998 höll sin ställning som ett bland de tio främsta områdena på Öland för simfåglar. Även vadarmässigt är detta område ett av de bättre för fågellivet.

På Husvalla sjömarker finns flera fornlämningar i form av stensättningar, stensträngar, rösen och fiskebodsgrunder. Här bör speciellt nämnas Rösenbacken i den nordvästliga delen av Husvalla sjömarker där det finns flera stensättningar och stensträngar. Stora delar av Rösenbacken är igenväxt på grund av frånvaro av betande djur men restaurering pågår.

Vad kan påverka negativt

Observera att detta endast är några exempel på faktorer som kan skada områdets värden. Att en verksamhet är listad som ett tänkbart problem innebär inte att den är förbjuden. Vissa av verksamheterna kan omfattas av den tillståndsplikt som gäller om det finns risk för betydande påverkan på miljön i Natura 2000-området. I andra fall är inte tillståndsplikten aktuell men behov kommer att finnas att följa upp det specifika problemet. För att få närmare besked om vad som gäller i ett enskilt fall kan det vara lämpligt att ta kontakt med berörd tillsynsmyndighet som är Länsstyrelsen eller vid skogsbruksåtgärder Skogsvårdsstyrelsen.

Följer man som enskild de allmänna hänsynsregler som läggs fast i vår lagstiftning (t.ex. miljöbalken och skogsvårdslagen) eller följer regler i tvärvillkor så har man fullgjort även sina grundläggande krav på hänsyn till Natura 2000-området.

Tvärvillkor omfattar i huvudsak följande områden:

- Begränsning av högsta antalet djur i ett jordbruk
- Försiktighetsmått för gödselhantering, inklusive krav på lagringskapacitet
- Spridning av gödselmedel
- Föreskrifter om andelen höst- eller vinterbevuxen mark
- Försiktighetsåtgärder vid spridning av bekämpningsmedel

För mer information om tvärvillkor se Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se)

Specifika problem för områdets naturtyper och arter

- Delar av området är kraftigt igenväxt.
- Förekomst av träd och större buskage invid lämpliga områden för tärnors och vadarfåglars häckningsplatser. Dessa utgör ofta en utkiksplats för kråkfåglar och rovfåglar vilka plockar ägg och ungar.

Verksamheter m.m. som generellt kan påverka naturtyperna och arterna negativt

- Utebliven, försvagad eller felaktig hävd. Minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.

- Utsläpp av olja och kemikalier från fartygstrafik i Östersjön.
- Exploatering och förändrad markanvändning i området eller i omgivande marker, t.ex. uppförande och drift av vindkraftverk, skogsplantering, uppodling, dikning, dränering eller andra avvattningsföretag, invallning, täktverksamhet, muddring, uppläggande av muddermassor och samhällsbyggnad av olika former.
- Tillförsel av kväve (gödning) i naturbetesmarkerna via nederbörd, vinterbete, sambete med vallodling eller tillskottsutfodring. I betesmarker med miljöersättning sker tillskottsutfodring i enlighet med åtgärdsplanen.
- Rutinmässig användning av avmaskningsmedel med makrocykliska laktoner (där avermectinerna ingår) bör undvikas eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan. Särskilt allvarligt är användandet av bolus då detta innebär en giftspridning under flera månader. Minskad dyngfauna leder i sin tur till sämre födotillgång för fåglar.
- Övergödning av stränder och strandnära vattenmiljöer genom ökad pålagring med ruttande fintrådiga alger. Observera att driftvallar med årlig vegetation (1210) är en egen naturtyp varför borttagande av alla driftvallar som enbart innehåller makroalger, t. ex. bandtång och blåstång, påverkar naturtypen negativt.
- Fiske med redskap som skadar bottenarna och icke selektiva fiskeredskap som hotar den biologiska mångfalden av däggdjur, fåglar, fisk och bottenlevande djur.
- Störningar i rikkärrens (7230) hydrologi eller vattenkemi.
- Införande av för naturtyperna främmande växt- och djurarter, t.ex. karpfisk och kräftor.
- Störningar orsakade av det rörliga friluftslivet på viktiga häckningslokaler för tärnor.
- Förekomst av mink samt predationen från andra djur ex. räv och kråka.

Bevarandeåtgärder

Gällande regler:

- Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötsel och naturvårdsförvaltning av området.
- Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller 300 meter från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden till exempel uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller till exempel för byggnader som behövs för jordbruket, skogsbruket, fisket eller verksamheter till vilka tillstånd har lämnats enligt miljöbalken.
- På Husvalla sjömarker utgör Sillgrund och Greda vik två fågelskyddsområden. Sillgrund har beträdnadsförbud under perioden 1 april–15 juli. Greda vik har beträdnadsförbud under perioden 1 april–30 juni.

Förslag till bevarandeåtgärder för Husvalla sjömarker:

- Natura 2000-området omfattas i nuläget av miljöersättning för bevarande av betesmarker och slåtterängar. Bete, slåtter och röjning av igenväxningsvegetation bedrivs enligt fastställda åtagandeplaner. När innevarande stödperiod upphör ska skötselavtalet förnyas, antingen genom en ny miljöstödsperiod eller genom annat avtal.
- Natura 2000-området berörs av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för skrätärna. Åtgärdsprogram förordar konkreta och specifika åtgärder för skydd och bevarande av särskilt hotade arter och livsmiljöer. Hänsyn bör tas till dessa och i de fall de ännu ej är färdigställda kan en eventuell revidering av skötselplan/bevarandeplan bli aktuell.
- Djurskyddsområdet bör ändras så att lokaler med häckande tärnor resp. skärfläckor bör beläggas med tillträdesförbud för allmänheten under häckningstid, normalt 1 april-31 juli.
- Aktiva åtgärder röjningsåtgärder kan vara aktuellt i vissa områden. Enligt miljöersättningssystemet och klassning av jordbrukblock finns det i området delar som inte har

godkänts som jordbruksmark eller har för tätt träd- och buskskikt (t. ex. ej stödberättigande block). Sådana ytor bör prioriteras för röjningsåtgärder liksom igenväxning i närheten till strandängarna. Även aktiva åtgärder att motverka förekomsten av predatorer kan komma att vara aktuellt. Rörande skärfläckan bör lokaler som tidigare hyst häckande fåglar prioriteras vid skötsel och restaureringsåtgärder.

- Strandängarna på Husvalla sjömarker är viktiga rast- och häckningslokaler för ett flertal fågelarter och bör därför hållas fria från högre träd och buskar minst 200 meter från strandkanten eller andra områden med häckande tärnor och vadarfåglar. Bete bör ske ända ner till vattengränsen på strandängarna. Den igenväxningsvegetation som idag finns över stora delar av områdets naturtyper röjs bort så att gynnsam bevarandestatus kan uppnås. I vissa fall kan dock inte målet om en 200 meter bred trädfri zon uppnås. Detta gäller exempelvis kring sjöbodarna och röjningar bör ske med utgångspunkt för förutsättningarna på platsen.

- Utredning av förekomst av diken samt behov och konsekvenser av att lägga igen diken med markavvattnande effekt. Utred även konsekvenser av att återskapa och restaurera våtmarker i områdets låglänta delar.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Kvantitativa uppföljningsmål för arter utpekade enligt fågeldirektivet:

- Det ska finnas minst 39 par av vitkindad gås i området.
- Det ska finnas minst 22 par skärfläcka i området.
- Det ska finnas minst ett par skrântärna i området.
- Det ska finnas minst 34 par silvertärna i området.
- Det ska finnas minst 3 par småtärna i området.
- Det ska finnas minst 6 par svarttärna i området.

Uppgifter ovan baseras på länsstyrelsens databaser för häckfågelinventering på Ölands sjömarker till och med år 2016.

Uppföljningsinsatser för detta Natura 2000-område kommer i övrigt att framgå av den uppföljningsplan som kommer att tas fram.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1110 - Sandbankar

Areal: 556 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Bankar som är permanent täckta av havsvatten. De ligger vanligen på relativt grunt vatten, med ett maximalt djup på ca 30 meter under havsytan. Bankarna består i huvudsak av sandiga sediment, men andra kornstorlekar kan också förekomma, t ex ler, grus inklusive skalgrus, sten och stenblock. Bankarna skiljer sig topografiskt från omgivande bottenområden.

Det varierande bottensubstratet erbjuder livsmiljöer för både mjuk- och hårbottenlevande arter. Bankarna kan vara fria från vegetation eller täckta av sjögräs och/eller makroalger. De bankar som är belägna längre ut från kusten har ett gott vattenutbyte och fungerar ofta som refug för marina arter som trängts bort från mer kustnära områden.

Trålning och/eller sandsugning kan ha förekommit i habitatet.

Kommentarer

Sandbankar förekommer i marin atlantisk och marin baltisk (Östersjö-) biogeografiskregion. "Topografiskt avskild" är ett viktigt begrepp för klassningen av både rev (1170) och sandbankar (1110). Det definieras som en enhet som begränsas av den djupast liggande djupkurva som bara omsluter enheten, och utgör alltså en enskild förhöjning. Denna enhet kan sedan ingå i en större topografisk enhet som innesluter flera förhöjningar och kanske öar. En topografiskt avskild enhet kan, men behöver alltså inte, omges av flata bottenar.

Svenska undertyper

1. Sandbotten nästan utan vegetation med stor rörlighet i sediment.
2. Älgräsängar och annan långskottsvegetation med mindre rörelse i sanden.
3. Musselbankar med en täckningsgrad under 10%.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen sandbankar (1110)

Arealen ska vara minst 556 ha. För att uppnå ett gott bevarandetillstånd ska de sublittoral sandbankarna ha strömförhållanden som garanterar bra vattenomsättning och ger större siktdjup med ingen eller ringa sedimentation. Naturtypen kräver att vattnet är klart utan stor förekomst av partiklar. Vattenkvalitet ska vara god, vilket bl. a. innebär att den antropogena påverkan genom eutrofiering ska långsiktigt minska. Fiske med icke- selektiva redskap ska undvikas. Artsammansättningen ska vara naturlig. Arealen långskottsbotten behålls eller ökar. Arealen musselbankar får inte minska. För naturtypen typiska arters populationer får inte minska påtagligt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillstånd är inte gynnsamt på grund av för hög grad av eutrofiering i den vattenförekomst som berörs (underlag från VISS, vatteninformationssystem Sverige). Vattenförekomsten har inte en gynnsam ekologisk status.

1140 - Blottade ler- och sandbottnar

Areal: 19,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Grunda, sandiga och leriga bottnar som delvis blottas vid lågvatten. Dessa bottnar är ofta fria från makrovegetation men med stora mängder blågrönalger och kiselalger. Fintrådiga alger kan förekomma.

Naturtypen är viktig för änder och vadarfåglar, som söker föda i de grunda bottarna.

Avgränsning mot strand är medelhögvattenstånd. Det lägsta lågvattenståndet avgränsar habitatet mot djupare vatten.

Kommentarer

Blottade ler- och sandbottnar förekommer i boreal och kontinental biogeografisk region.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen blottade ler- och sandbottnar (1140)

Arealen ska vara minst 19,6 ha. Bottnarna blottas vid lågvatten. Naturtypen ska uppnå gynnsamt bevarandetillstånd genom att vattenkvaliteten får god ekologisk och kemisk status.

Detta nås genom att övergödning och annan antropogen belastning minskar tills den blir försumbar. Naturtypen ska ha naturlig artsammansättning med stora mängder blågrönalger och kiselalger. Vid gynnsamt bevarandestatus utgör naturtypen en viktig miljö för änder och vadarfåglar som födosöksområden. Då vattenkvalitet uppnår god status minskar mängd av drivande mattor av fintrådiga alger. Populationer av för naturtypen typiska arter får inte minska påtagligt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillstånd är inte gynnsamt på grund av för hög grad av eutrofiering i vattenförekomsten (enligt VISS, vatteninformationssystem Sverige). Vattenförekomsten har inte uppnått gynnsam ekologisk status.

1150 - Laguner

Areal: 9,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Helt eller delvis avsnörda grunda havsvikar, skilda från havet genom trösklar, tät vegetation eller dylikt som begränsar vattenutbytet. Naturtypen är ett mosaikartat biotopkomplex som är rikt på olika slags växt- och djursamhällen. Laguner utgör en viktig livsmiljö för exempelvis fågel- och fiskarter.

I norra och mellersta Östersjön har dessa vikar helt eller delvis avsnörts från havet på grund av den ständigt pågående landhöjningen. I södra Östersjön har landhöjningen upphört. Lagunerna uppvisar ett antal successionsstadier med avseende på topografi och vegetation. I Östersjön räknas följande morfologiska typer till laguner: förstadium till flada, flada, gloflada och glo.

Laguner kan ha varierande salthalt och vattenvolym beroende på avdunstning, nederbörd samt tillfälliga inflöden av havsvatten. Vegetation kan saknas helt eller vara riklig och bestå av exempelvis kransalger, nateväxter och slingväxter, beroende på i vilket successionsstadium lagunen befinner sig i. Lagunernas mynningsområden mot havet kan ha många olika morfologiska karaktärer, som reglerar vattenomsättningen och tillförsel av havsvatten.

Maxdjupet överstiger normalt inte 4 meter. Laguner är normalt mindre än 25 ha, kan vara större vid rörliga kuster. Hällkar ska inte räknas som laguner. Avgränsning från land är vid medelvattenståndet. Avgränsning mot öppna havet sätts vid trösklarnas yttre kant.

Muddring kan ha förekommit i habitatet.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen * laguner (1150)

Arealen ska vara minst 9,9 ha. Laguner präglas av varierande vattenmängd och salthalt, en naturlig långsam vattenomsättning och en artrik vegetation, särskilt ifråga om kransalger. I laguerna ska vattnet ha god kvalitet. Den antropogena påverkan genom utsläpp av fosfor och kväve ska långsiktigt minska. Artsammansättningen ska vara naturlig. För naturtypen typiska arters populationer får inte minska. Lagunen ska utgöra en betydelsefull lek- och reproduktionsmiljö för fiskarter samt utgöra en värdefull lokal för vadare och andfåglar.

Bevarandetillstånd

Lagunen har inte ett gynnsamt bevarandetillstånd på grund av att den berörda vattenförekomsten inte har god gynnsam ekologisk och kemisk status (enligt VISS, vatteninformationssystem Sverige).

1160 - Stora vikar och sund

Areal: 93,4 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Stora grunda vikar och sund med begränsat inflytande av sötvatten. Dessa habitatkomplex är ofta skyddade från kraftiga vågor samt innehåller olika typer av sediment och substrat med artrika bentiska växt- och djursamhällen. Gränsen för grunt vatten kan ofta definieras genom närvaro av ålgräs- eller natesamhällen. Vissa delar kan dock vara utan vegetation och djupare. Vikarna är normalt större än 25 ha

Avgränsning mot land går vid medelvattenståndet.

Muddring kan ha förekommit i habitatet.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen stora vikar och sund (1160)

Arealen ska vara minst 93,4 ha. Naturtypen ska präglas av god vattenkvalitet, samt naturlig vattenomsättning. Det ska finnas sediment med artrika bentiska växt- och djursamhällen i de grundare delarna av viken. Naturtypen ska så långt som möjligt skyddas från eutrofiering och annan antropogen belastning. Vattenområdets betydelse som reproduktions- och uppväxtområde för fisk samt födosök för vadare ska bevaras. Viken ska ha en naturlig artsammansättning utan inslag av främmande arter. I de grundare delarna av viken ska ålgräs- och natesamhällen förekomma. För naturtypen typiska arters populationer minskar inte påtagligt.

Bevarandetillstånd

Naturtypen har inte gynnsamt bevarandetillstånd pga att den berörda vattenförekomsten inte har uppnått god ekologisk och kemisk status (enligt VISS, vatteninformationssystem Sverige).

1630 - Strandängar vid Östersjön

Areal: 32,5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Strandbetesmarker och strandängar vid Östersjön.

Merparten av strandängarna är eller har varit påverkade av slåtter och/eller betesdrift. Flora och fauna varierar beroende på bl.a. underlag och hävdhistorik, och är oftast präglade av antingen pågående traditionell hävd eller tidigare hävd. Arter som indikerar hävdkontinuitet ska finnas. Naturtypen är i allmänhet helt öppen, men enstaka träd och buskar kan förekomma. I södra Östersjön är strandkämpar en viktig indikatorart på en välhävdad miljö.

Strandhabitatet avgränsas mot havet vid medelvattenståndet.

Vegetationen påverkas av naturliga faktorer som till exempel landhöjning, vattenståndsväxlingar och isskrap och är mer eller mindre tydligt zonerad. De hävdade strandängarna är viktiga för häckande vadare.

Kommentarer

Strandängar vid Östersjön varierar dock en hel del beroende på var de förekommer.

Landhöjning, vattenstandsvariationer och isskrap har en mycket större inverkan i norra delen av Östersjöområdet vilket leder till en stor variation i naturtypens artinnehåll och en zonerad av vegetationen. Saltrika fläckar (saltbrännor) förekommer i naturtypen, särskilt i södra delen av Östersjön där salthalten är högre. De hävdade strandängarna är viktiga för häckande vadare. På platser med mycket gäss kan betespåverkan från dessa vara betydande och hålla naturtypen öppen.

Kärlväxtfloran på strandängar vid Östersjön är ofta artrik och i synnerhet längs Bottenviken och Bottenhavet särpräglad med arter såsom kärrvial, grönländsgåsört, strandögontröst och klapperögontröst. Längst i norr förekommer ibland även strandviva i naturtypen.

Mark som på grund av igenväxning, felaktig skötsel eller annan påverkan i stort sett saknar karakteristiska arter och inte kan anses gå att restaurera inom en rimlig tid bör i normalfallet inte räknas som naturtyp. Detta gäller även mark som är så starkt gödningspåverkad att kvävegynnade växter helt dominerar fältskiktet.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen * strandängar vid Östersjön (1630)

Arealen ska vara minst 32,5 ha. Naturtypen är starkt präglad av lång kontinuitet av hävd genom bete. I strandängarna ska det förekomma en mosaik av olika hårt betade ytor, vilket gynnar fågellivet. Betestrycket ska vara av sådan styrka att ingen skadlig förnaansamling sker.

Betespåsläppet ska ske efter att fåglarna har kläckt sina ungar i början av juni. Optimalt är att betesdjuren kan beta ända ut till vattenlinjen så att vassvegetation hålls tillbaka. Stängsling mot vattenlinjen bör inte förekomma. God vattenkvalitet är dock en viktig parameter för betesdrift utan stängsling mot vatten. Ingen påtaglig populationsminskning får ske av de arter som är typiska för naturtypen. Vedartad igenväxningsvegetation förekommer inte närmare än 200 meter från stranden eller vid andra gynnsamma häckningslokaler för våtmarksfåglar.

Strandängar genomgår naturlig fluktuation i vattenstånd pga av översvämningar, vilket leder till naturlig tillförsel av näringsämnen till strandängarna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är inte gynnsamt pga att det finns igenväxningsvegetation i nära anslutning till strandängar.

6210 - Kalkgräsmarker

Areal: 26,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Torra-friska, hävdpräglade kalkgräsmarker nedanför trädgränsen ofta med ett rikligt inslag av örter. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas.

Viktiga orkidélokaler är en prioriterad undergrupp av naturtypen och hyser antingen a) en riklig förekomst av orkidéer, b) en värdefull population av minst en nationellt mindre vanlig orkidéart, eller c) en förekomst (oavsett storleken) av minst en orkidéart som är nationellt eller regionalt sällsynt eller mycket sällsynt.

Kommentarer

Naturtypen är knuten till de områden i Sverige som har kalkrika jordar och förekommer främst i Skåne, Västergötland, Östergötland, Bohuslän (på skalgrus vid kusten), Uppland, Jämtland och på Öland och Gotland.

Svenska undertyper

1. Kalkgräsmarker
2. Orkidérika kalkgräsmarker

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen kalkgräsmarker (6210)

Arealen ska vara minst 26,3 ha. Huvudmålet för naturtypen är att behålla höga naturvärden knutna till denna naturtyp genom att det långsiktigt upprätthålls hävd genom bete eller slåtter. Även kontinuerlig röjning av igenväxningsvegetation behöver utföras regelbundet. Till naturtypen är en mångfald av sällsynta, rödlistade, typiska och hävdgynnade arter knutna. Kärlväxtflora är artrik med ett flertal arter av orkidéer. Marken har naturlig näringsstatus utan gödning utom från betande djur. Ingen skadlig förnaansamling får lämnas kvar vid vegetationssäsongens slut. För naturtypen typiska arter får inte minska påtagligt.

Bevarandetillstånd

Naturtypen har inte ett gynnsamt bevarandetillstånd (enligt bedömning i basinventeringen är flera delar av denna naturtyp inte fullgoda).

6280 - Alvar

Areal: 5,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Olika växtsamhällen på tunt eller obefintligt jordtäckte på kalkhällar. Vegetationen varierar bl.a. beroende på mark- och vattenförhållanden (kornstorlek, jorddjup, markrörelser m.m.) och hävd. Särskilt artrika miljöer utvecklas vid en småskalig blandning av små hälltytor, grusig vittringsjord och jordfyllda sprickor i berget. På svagdränerad mark utvecklas ofta en polygonstruktur beroende av bl.a. uppfrysningrörelser i vittringsgruset.

Two undertyper finns:

6280 a) *Nordiskt alvar med tunna (0–30 cm) vittringsjordar på (ordoviciska) kalkhällar.

Växttäckte, som sällan är helt slutet, är ofta artrikt. Flera olika växtsamhällen kan urskiljas, bl.a. fårsvingelalvar, solvändealvar och vätar.

6280 b) *Prekambriska kalkhällmarker med inget eller mycket tunt jordtäckte. Växttäckte är sällan helt slutet.

Kommentarer

Till naturtypen är ofta en artrik och särpräglad flora och fauna knuten. Detta gäller i synnerhet undertypen nordiskt alvar (6280 a) som i huvudsak förekommer på Öland och Gotland samt inom smärre områden i Västergötland. Några endemiska taxa av främst kärlväxter förekommer i naturtypen på Öland och Gotland.

Mark som på grund av igenväxning, felaktig skötsel eller annan påverkan i stort sett saknar karakteristiska arter och inte kan anses gå att restaurera inom en rimlig tid bör i normalfallet inte räknas som naturtyp. Detta gäller även mark som är så starkt gödningspåverkad att kvävegynnade växter helt dominerar fältskiktet.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen * alvar (6280)

Arealen ska vara minst 5,7 ha. Alvar präglas av olika växtsamhällen på tunt eller obefintligt jordtäckte på kalkhällar. Växttäckte är uppsprucket. Målet med naturtypen är att hålla alvaret välhävdad och att inte tillåta att det blir igenväxt med en, slån och andra buskar. Träskiktet får inte heller bli för tätt där jorden har något större djup. Alvaret är även präglad av naturligt uppfrysningfenomen på vintern och av återkommande torkstress på sommaren. Den särpräglade floran och faunan som är knutna till alvaret ska bibehållas med naturlig artsammansättning. De för naturtypen typiska arters populationer ska inte minska påtagligt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt.

6410 - Fuktängar

Areal: 39,4 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Hävdpräglade fuktängar med blååtäl eller starr nedanför trädgränsen. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas. Två undertyper finns:

6410 a) Fuktängar på neutrala till alkaliska, kalkrika jordar med ett varierande vatteninnehåll, ofta relativt artrika. Här ingår bl.a. "kalkfuktängen".

6410 b) Fuktängar på surare jordar, ibland torvrika, med blååtäl, tåg- och starrarter. Typen varierar beroende på hävd och hävdintensitet.

Kommentarer

Fuktängar är en vanlig naturtyp i hela Sverige och är starkt varierande beroende på geografisk belägenhet och markens beskaffenhet. Naturtypen är beroende av hävd, antingen genom bete eller slåtter.

Fuktängarna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. De har också mycket stor betydelse för fågellivet. Mark som på grund av igenväxning, felaktig skötsel eller annan påverkan i stort sett saknar karakteristiska arter och inte går att restaurera inom en rimlig tid bör i normalfallet inte räknas som naturtyp. Detta gäller även mark som är så starkt gödningspåverkad att kvävegynnade växter helt dominerar fältskiktet.

Bevarandemål

Bevarandemål för fuktängar (6410)

Arealen ska vara minst 39,4 ha. Kalkfuktängar som hyser ett stort antal kalkgynnade och kalkkrävande arter. Fuktängarna innehåller ett flertal orkidéarter och andra skyddsvärda arter. Fuktängarna ska förbli öppna tack vare fortsatt hävd och genom kontinuerliga röjningsinsatser. Fuktängarnas hydrologi ska vara opåverkad. Typiska arters populationer får inte minska påtagligt.

Bevarandetillstånd

Naturtypen har inte ett gynnsamt bevarandetillstånd (ytor i sämre tillstånd är större än de delområden som bedömts ha fullgod status för naturtypen i basinventeringen).

7230 - Rikkärr

Areal: 0,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Minerotrofa myrar och rika källmiljöer oavsett lutning och förekomster av morfologiska strukturer, där ständig tillförsel av baskatjonrikt vatten från omgivningen sker. Detta medför att pH-värdet i myren vanligen är 6 eller högre. Habitatets utbredningsområde överensstämmer med områden där berggrunden och/eller jordtäcket är rikt på baskatjoner, vanligtvis kalcium. Rikkärren är generellt oligotrofa-mesotrofa och näringsbegränsade då kalcium komplexbinder fosfat.

Torvdjupet är ofta grundare än i fattigare myrar och kan understiga 30 cm, men bottenskiktet byggs upp av rikkärssindikerande brunmossor (t ex släktena *Scorpidium* och *Campylium*) eller i vissa fall vitmossor. Morfologiska strukturer i torven utgörs i de fall de förekommer av tuvbildning, mindre sträng- och flarkbildningar och källkupoler.

Både öppna och trädklädda rikkärr inkluderas i habitatet, vilket kan ha en krontäckning av 0-100%. Vegetationen domineras av olika halvgräs och örter. Rikkärren har en speciell flora och fauna som varierar med t ex krontäckningsgrad, kalkhalt och näringsförhållanden.

Tre undergrupper kan urskiljas:

- Öppna hävdade rikkärr (krontäckning 0-30%)
- Öppna ohävdade rikkärr (krontäckning 0-30%)
- Trädklädda och videbevuxna rikkärr (krontäckning 30-100%)

Naturlighetskriterier: Kärrets hydrologi och hydrokemi får inte vara tydligt generellt påverkad av antropogena ingrepp. Reversibla, mindre ingrepp som orsakat lokal störning i begränsade delar av myren kan medges. Rikkärr är ofta störningsgynnade eller beroende av hävd, särskilt i södra Sverige har ängsbruk och betesdrift påverkat vegetationens sammansättning. Många rikkärr som inte fortsatt hävdas växer igen till sumpskog. Rikkärr stadda i igenväxning på grund av fysiska ingrepp eller utebliven hävd ska fortfarande hysa störningsgynnade arter eller vara möjliga att återställa utan omfattande insatser. Naturliga störningar kan dock medföra stabil rikkärsvvegetation även om krontäckningen är hög.

Kommentarer

Både öppna och trädklädda rikkärr inkluderas i naturtypen, vilka kan ha en krontäckning av 0-100%. Vegetationen domineras av olika halvgräs och örter. Rikkärr har en speciell flora och fauna som varierar med t ex krontäckningsgrad, kalkhalt och näringsförhållanden.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen rikkärr (7230)

Arealen ska vara minst 0,2 ha. Naturtypen är beroende av kontinuerlig hävd med regelbundna röjningsinsatser för att förhindra igenväxning. Även naturlig störning genom översvämningar är en viktig faktor för naturlig dynamik. Hydrologi och vattenkemi i våtmark och dess omgivning bibehålls opåverkade. Rikkärr tillförs ständigt basiskt, mineralrikt vatten. Rikkärren har hög artrikedom och utgör en viktig lokal för orkidéfloran. Typiska arters populationer får inte minska påtagligt. Rikkärren hålls fria från antropogen påverkan, t. ex. dikning för att bibehålla högt vattenstånd och naturlig dynamik.

Bevarandetillstånd

Status är okänd.

A045 - Vitkindad gås, *Branta leucopsis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekologiska krav

Den vitkindade gåsen häckar på små, flacka öar där den är skyddad från marklevande rovdjur. Arten fordrar stora, öppna gräsbevuxna ytor för sitt födosök, främst strandängar med kortvuxen eller kortbetad gräsvegetation. Den kräver rast- och övervintringslokaler med gott om lämplig föda (främst gräs) samt möjlighet att övernatta ute på vatten.

Spridningsförmåga

Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen någon km². Arten flyttar mellan häckningsområdena i Sverige och övervintringsplatserna i Holland.

Hotbild

För närvarande finns inget uppenbart hot mot arten och den svenska populationen fortsätter att växa i storlek. Nya häckningslokaler har påträffats kontinuerligt de senaste 20 åren. Konflikter med jordbruket uppstår dock tidvis i områden som hyser starka häckningsbestånd och/eller stora mängder rastande vitkindade gäss på väg till eller från sina häckningsområden på ryska tundran.

Bevarandemål

Artens population ska ha en stabil eller ökande trend.

Bevarandetillstånd

Status är gynnsam.

A132 - Skärfläcka, *Recurvirostra avosetta*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekologiska krav

Skärfläckan vill ha tillgång till lämpliga häckningsplatser i form av grunda vikar och bukter längs flacka kustpartier. Nyckelfaktorn är stora områden med grunt vatten och sandiga eller gytjtjiga bottenar. Arten kräver relativt stora områden och de bästa lokalerna omgärdas av öppna, välhävda strandängar.

Boet läggs mycket nära vattenlinjen, t.ex. på låglänta strandängar, i tångvallar, på låga holmar eller sandrevlar.

Spridningsförmåga

Skärfläckan hävdar revir och rör sig då inom ett område i storleksordningen 25-50 ha.

Arten övervintrar i sydvästra Europa och nordvästra Afrika.

Hotbild

Brist på strandängar i hävd kan bli ett ökande hot i framtiden. Badturism och rörligt friluftsliv är lokalt ett hot mot beståndet i vart fall indirekt genom att fåglarna tvingas bort från de bästa häckningsplatserna och ut i sekundära miljöer. Störningar har resulterat i att många häckningar misslyckats. Upprepade störningar kan orsaka att hela kolonier överges.

Lokalt kan predation från räv och kråka vara ett stort problem.

Artens vana att placera boet precis i vattenlinjen gör att häckningarna ofta spolieras av stormar och högvattenperioder under våren och försommaren. Det finns tecken från Öland på att skärfläckan föredrar att häcka vid vattensamlingar omedelbart innanför den egentliga strandlinjen, något som skulle kunna vara ett försök att minska effekterna av höga vattennivåer under botiden.

Bevarandemål

Artens negativa populationstrend ska brytas och populationen ska stabiliseras eller öka.

Bevarandetillstånd

Status är inte gynnsam. Arten har haft en tydligt minskande trend i tidsintervallet från slutet av 1990-talet och fram till 2014.

A190 - Skräntärna, *Sterna caspia*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekologiska krav

Skräntärna behöver tillgång till lämpliga bytesdjur, vilket i svenska vatten främst är abborre, mört och strömming. Den fiskar framför allt i grunda kustområden eller i kustnära (inom 30-40 km) sjöar. Lämplig plats för bobygge är flacka, vegetationsfattiga sandrevlar eller klippöar i havsbandet (egentliga Östersjön, Bottenhavet och Bottenviken, även Väneren). Arten häckar företrädesvis i koloni.

Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig. Arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti), främst under ruvningsperioden. Häckningslokalen och dess omgivande arkipelag bör sakna fyrfota rovdjur, framför allt mink.

Arten är långlivad med relativt låg reproduktion.

Spridningsförmåga

Under häckningen kan födosökande skräntärnor uppsöka fiskrika vatten åtskilliga mil från boplatsen.

Skräntärnan övervintrar i tropiska Västafrika, där floden Nigers inlandsdelta i Mali är särskilt betydelsefullt.

Hotbild

Mänsklig störning på häckningslokalerna under maj – juli/augusti, främst orsakat av friluftsliv (landning av båtar på häckningsskär, badande folk etc.) kan få tärnorna att överge sina häckningsplatser. Etablering av mink på de öar eller i de skärgårdsområden där arten häckar är ett ökande problem. Försämrad tillgång på lämplig fiskföda i innerskärgårdsområden och kustnära sjöar kan innebära hot mot förnygringen. Igenväxning av träd och/eller buskar på de öar som arten häckar på kan medföra att ön överges.

Spridning och ackumulering av miljögifter i akvatisk miljö har negativa effekter på häckningsutfallet. Eventuell etablering av vindkraftverk vid kända kolonier kan vara ett framtida hot.

Beskattning av arten under flyttningen genom Europa och framför allt i övervintringsområdena i tropiska Afrika, vilket kan innebära ett långsiktigt hot mot bestånden.

Bevarandemål

Populationens vikande trend ska brytas och arten ska ha en stabil eller ökande populationsutveckling.

Bevarandetillstånd

Status är ogynnsam. Ingen konstaterad häckning efter 1998.

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekologiska krav

Silvertärnan behöver tillgång på fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden samt till störningsfria häckningsplatser. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria områden framför allt frånvaro av mink och räv.

Spridningsförmåga

Under häckningen födosöker silvertärnorna inom ett område i storleksordningen 25 km². Arten övervintrar längs södra Afrikas kust och i Södra Ishavet.

Hotbild

I skärgårdarna medför ökad båttrafik och expanderande friluftsliv lokalt stora störningar.

Ohävd och igenväxning av tidigare öppna kust- och skärgårdsområden kan leda till att viktiga häckningsplatser försvinner. Spridning och ackumulering av miljögifter har negativa effekter på häckningsutfallet. Lokalt kan förekomst av mink leda till att arten försvinner.

Eventuell etablering av vindkraftverk vid kända kolonier kan vara ett framtida hot.

Bevarandemål

Populationen ska ha en stabil eller ökande populationsstorlek i området.

Bevarandetillstånd

Status bedöms vara gynnsam. Stigande antal par i de två senaste inventeringarna.

A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sternula albifrons*)

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekologiska krav

Småtärnan behöver föda i form av småfisk och större kräftdjur. Arten är strikt bunden till långgrunda strandområden och jagar i regel patrullerande utanför strandlinjen. Tillgång på lämpliga häckningsplatser är av allt att döma en begränsande faktor. Arten häckar på kala sandstränder, på låga sand- eller grusrevlar och på industri- och utfyllnadsmark vid kusten. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria områden och framför allt mink och räv bör hindras nå häckningsplatserna. Uppsättning av tornfalksholkar måste undvikas i närheten av tärnkolonier.

Spridningsförmåga

Under häckningen kan födosöken utsträckas åtskilliga km bort från boplatserna.

Arten övervintrar längs Afrikas västkust.

Hotbild

Badturism och rörligt friluftsliv är ett hot mot beståndet – i vart fall indirekt genom att fåglarna tvingas bort från de bästa häckningsplatserna och ut i sekundära miljöer. Som en följd av detta misslyckas många häckningar när bon har laggs på mindre lämpliga platser. Det fria fisket längs kusterna har också lett till att häckningar spolierats, när sportfiskare uppehållit sig alltför nära boplatserna under längre tid.

Expansionen av gråtrut längs kusterna har lokalt lett till att småtärnan trängts undan från sina häckningsplatser.

Småtärnan är relativt långlivad vilket gör den extra känslig för miljögifter.

Bevarandemål

Artens populations ska ha en stabil eller ökande populationstrend.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt

A197 - Svarttärna, *Chlidonias niger*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekologiska krav

Svarttärnan bygger en tämligen stor, men slarvigt hopsatt bale på den flytande växtligheten, vilket gör den känslig för förändringar i vattenstånd och oväder med kraftiga vindar och stora vågor. Tillgången på lämpliga häckningsplatser i form av näringsrika sjöar, dammar och alvarsjöar med rik flytbladsvegetation är en begränsade faktor.

God tillgång på föda i form av alla slags insekter (främst akvatiska arter) och fiskyngel är viktig. Arten födosöker främst över öppet vatten, men även över kärr, våta strandängar och andra våtmarker.

Spridningsförmåga

De vuxna fåglarna kan förflytta sig åtskilliga km (upp till åtminstone en halvmil) från boplatserna till goda födosöksområden.

Svarttärnan övervintrar i tropiska Afrika.

Hotbild

Svarttärnan hotas främst av reglering, torrläggning och igenväxning av våtmarker och kärr. Minskande hävd längs stränder leder till att den för insektslivet så viktiga blå bården försvinner och därmed kan födotillgången reduceras betydligt. Störningar vid kolonierna under den tidiga etableringsfasen kan få arten att överge bona. Minken kan vara en allvarlig predator på svarttärnans ägg och bon och kan vara en bidragande orsak till att arten ofta misslyckas med häckningen.

Bevarandemål

Svarttärna ska fortsätta att utnyttja området som födosöksområde och rastplats.

Förutsättningar ska finnas för häckning i området.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är svårbedömt.

Dokumentation

ArtDatabanken. Faktablad för rödlistade arter. www.artdatabanken.se

Forslund, M (red). 2001. Natur och kultur på Öland. Naturvårdsprogram för Kalmar län.

Länsstyrelsen i Kalmar län.

Hylander, K., 1993. Våtmarksinventering av Öland. Länsstyrelsen i Kalmar län. Meddelande 1994:3.

Länsstyrelsens databaser för häckfågelinventering på Ölands sjömarker till och med 2016.

Länsstyrelsen i Kalmar län. Naturvårdens riksintressen, Öland. Meddelande 1989:14.

Länsstyrelsen i Kalmar län. Odlingslandskapet, bevarandeprogram för Borgholms kommun. Meddelande 1995:25

Länsstyrelsen i Kalmar län. Ängs- och hagmarksinventeringen, Borgholms kommun.

Meddelande 1991:03

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000. Naturvårdsverkets hemsida. www.naturvardsverket.se

Naturvårdsverket. 1999. Bedömningsgrunder för miljö kvalitet. Kust och hav. Rapport 4914 Stockholm.

Naturvårdsverket. Sveriges Natura 2000-områden. Naturvårdsverkets hemsida.

www.naturvardsverket.se

Naturvårdsverket, 1996. Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm.

Nyckelbiotopsinventeringen finns på Skogsstyrelsens hemsida: www.skogsstyrelsen.se. Klicka på Skogens pärlor.

Pettersson, Jan 2001. Fåglar på Ölands sjömarker 1988 och 1998. Meddelande 2001:12.

Wallin Mats, Wallin Kjell och Truvé Johan. Fågelfauna på Ölands sjömarker - inventeringar 1988-2008. Länsstyrelsen 2009:8.

Opublicerat källmaterial

Åtagandeplaner för EU:s miljöstöd

Ängs- och Betesmarksinventeringen 2002-2004

Bilagor

Förteckning över rödlistade arter påträffade i området

Objektskarta

Karta över Natura 2000-habitat i objektet

SvensktNamn	VetenskapligtNamn	RedListCategory
FJÄRILAR		
mindre blåvinge	<i>Cupido minimus</i>	NT
FÅGLAR		
svarttärna	<i>Chlidonias niger</i>	VU
sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	NT
höksångare	<i>Sylvia nisoria</i>	VU
kentsk tärna	<i>Sterna sandvicensis</i>	VU
sävspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	VU
småtärna	<i>Sternula albifrons</i>	VU
årta	<i>Anas querquedula</i>	VU
roskarl	<i>Arenaria interpres</i>	VU
skräntärna*	<i>Hydroprogne caspia</i>	NT
svärta	<i>Melanitta fusca</i>	NT
ejder	<i>Somateria mollissima</i>	VU
storspov	<i>Numenius arquata</i>	NT
gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	VU
silltrut	<i>Larus fuscus</i>	NT
stjärtand	<i>Anas acuta</i>	VU
brushane*	<i>Calidris pugnax</i>	VU
hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	VU
rödspov*	<i>Limosa limosa</i>	CR
GROD och KRÄLDJUR		
långbensgroda*	<i>Rana dalmatina</i>	VU
KÄRLVÄXTER		
jordtistel	<i>Cirsium acaule</i>	NT
ängsskära	<i>Serratula tinctoria</i>	NT
honungsblomster	<i>Herminium monorchis</i>	VU
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
majviva	<i>Primula farinosa</i>	NT
stallört	<i>Ononis spinosa subsp. hircina</i>	VU
riddarsporre	<i>Consolida regalis</i>	NT
backklöver	<i>Trifolium montanum</i>	NT
ängsstarr	<i>Carex hostiana</i>	NT
vanlig backtimjan	<i>Thymus serpyllum subsp. serpyllum</i>	NT
strandnål	<i>Bupleurum tenuissimum</i>	NT
klittviol	<i>Viola tricolor subsp. curtisii</i>	VU
plattsäv	<i>Blysmus compressus</i>	NT
rödsäv	<i>Blysmus rufus</i>	NT
strandviol	<i>Viola stagnina</i>	NT
smalruta	<i>Thalictrum simplex subsp. tenuifolium</i>	NT
vanlig ängsstarr	<i>Carex hostiana var. hostiana</i>	NT
taggkörvel*	<i>Anthriscus caucalis</i>	VU
slätterfibbla	<i>Hypochaeris maculata</i>	VU
backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	NT
östkustarv	<i>Cerastium subtetrandrum</i>	NT
vanlig backruta	<i>Thalictrum simplex subsp. simplex</i>	NT
åkerranunkel*	<i>Ranunculus arvensis</i>	VU
sommarklynne*	<i>Valerianella dentata</i>	VU
slidsilja	<i>Selinum dubium</i>	NT
vanlig sandviol	<i>Viola rupestris subsp. rupestris</i>	NT
SKALBAGGAR		
	<i>Squamapion vicinum</i>	NT
	<i>Longitarsus reichei</i>	NT
klöverborre	<i>Hylastinus obscurus</i>	NT
STORSVAMPAR		
sammetsmusseron	<i>Dermoloma pseudocuneifolium</i>	VU

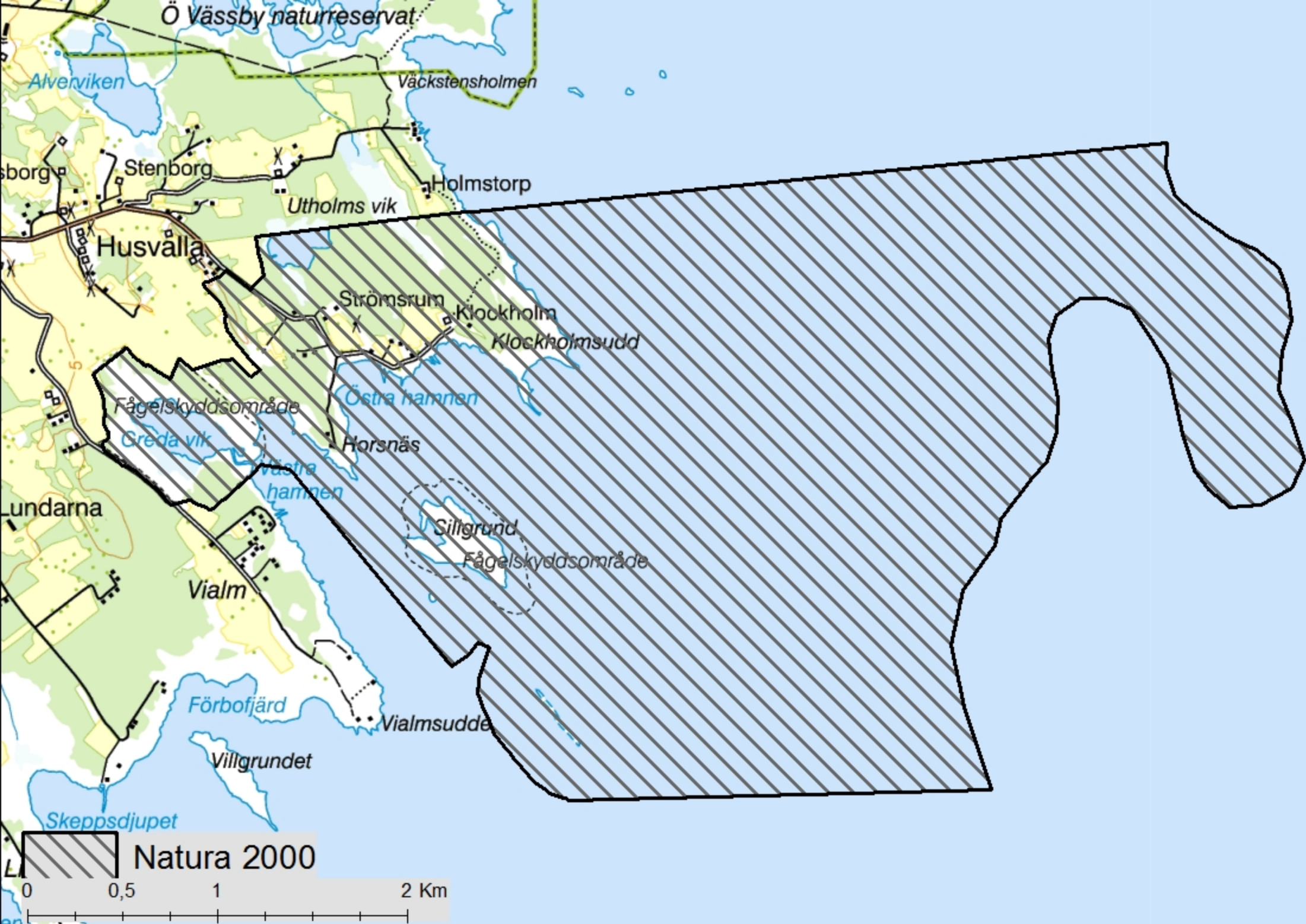
* =Åtgärdsprogram för arten finns/planeras

Rödlistekategorier:

RE - Försvunnen

CR - Akut hotad

EN - Starkt hotad
VU - Sårbar
NT - Missgynnad
DD - Kunskapsbrist

Natura 2000- habitat i objektet Husvalla sjömarker SE0330146

